

**LIETUVOS RESPUBLIKOS**  
**ĮSTATYMO „DĖL PROTOKOLO DĖL NETEISĖTO MIGRANTŲ ĮVEŽIMO**  
**SAUSUMA, JŪRA IR ORU, PAPILDANČIO JUNGTINIŲ TAUTŲ ORGANIZACIJOS**  
**KONVENCIJĄ PRIEŠ TARPTAUTINĮ ORGANIZUOTĄ NUSIKALSTAMUMĄ,**  
**RATIFIKAVIMO“ NR. IX-1397 PAKAITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO**  
**AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

**1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai**

Protokolo dėl neteisėto migrantų įvežimo sausuma, jūra ir oru, papildančio Jungtinių Tautų Organizacijos Konvenciją prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą (*toliau – Protokolas*) 20 straipsnio 2 dalis nustato galimybę šalims perduoti ginčą Tarptautiniam Teisingumo Teismui, t. y. šis teismas gali nagrinėti tik tuos ginčus, dėl kurių jis turi jurisdikciją (valstybių pripažinimą šį teismą laikyti ginčus sprendžiančia institucija). Pagal Protokolo 20 straipsnio 3 dalį yra numatyta, jog Protokolo šalis, pasirašydama, ratifikuodama, priimdama ar patvirtindama šį Protokolą arba prisijungdama prie jo gali pareikšti, kad ji nelaiko savęs įsipareigojusia laikytis šio straipsnio 2 dalies nuostatų, o kitos valstybės, šio Protokolo šalys, neprivalo laikytis šio straipsnio 2 dalies nuostatų turėdamos santykių su tokią išlygą padariusia valstybe. Protokolo 20 straipsnio 4 dalis numato, kad bet kuri valstybė, padariusi išlygą pagal šio straipsnio 3 dalį, gali bet kurio metu šią išlygą atšaukti, apie tai pranešdama Jungtinių Tautų Organizacijos Generaliniam Sekretoriui.

Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Protokolo dėl neteisėto migrantų įvežimo sausuma, jūra ir oru, papildančio Jungtinių Tautų Organizacijos Konvenciją prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą, ratifikavimo“ Nr. IX-1397 (*toliau - Įstatymas Nr. IX-1397*) 2 straipsnyje numatyta, jog „*vadovaudamasis Protokolo 20 straipsnio 3 dalimi, Lietuvos Respublikos Seimas pareiškia, kad Lietuvos Respublika nelaiko savęs įsipareigojusia laikytis Protokolo 20 straipsnio 2 dalies nuostatų, numatančių spręsti ginčus dėl šio Protokolo aiškinimo ar taikymo Tarptautiniame Teisingumo Teisme*“. Todėl Lietuvos Respublika šiuo metu negali Tarptautiniame Teisingumo Teisme inicijuoti tarpvalstybinių bylų dėl Protokolo nuostatų pažeidimo ir reikalauti iš Protokolo nuostatas pažeidusios šalies reparacijų (žalos atlyginimo).

Įstatymo Nr. IX-1397 2 straipsnyje numatyta išlyga neatitinka dabartinės geopolitinės konjunktūros bei neobjektyviai riboja galimybes efektyviai reaguoti į naujas išorines grėsmes migracijos srityje. Be to, įstatymo Nr. IX-1397 2 straipsnyje numatyta išlyga dėl ginčų perdavimo Tarptautiniam Teisingumo Teismui tapo netikslinga po 2012 m. rugsėjo 18 d. priimto įstatymo dėl Lietuvos Respublikos pareiškimo pagal prie Jungtinių Tautų chartijos pridėto Tarptautinio Teisingumo Teismo statuto 36 straipsnio 2 dalį dėl privalomosios Tarptautinio Teisingumo Teismo jurisdikcijos pripažinimo. Šiuo įstatymu iš esmės nustatytas horizontalus požiūris į Tarptautinio Teisingumo Teismo jurisdikcijos pripažinimą tarpvalstybiniais ginčams dėl tarptautinės teisės pažeidimo spręsti.

Priėmus įstatymo projektą bus panaikinta Lietuvos Respublikos išlyga dėl ginčų perdavimo Tarptautiniam Teisingumo Teismui, kas Lietuvai leis spręsti ginčus dėl tarptautinės teisės pažeidimo Tarptautiniame Teisingumo Teisme, pripažinti šio teismo privalomą jurisdikciją. Tai suteiks Lietuvai naudotis šio teismo ginčo teisenos instrumentais, pavyzdžiui, pradėti tarpvalstybinę bylą dėl Protokolo nuostatų pažeidimų, reikalauti iš Protokolo nuostatas pažeidusios šalies reparacijų (žalos atlyginimo).

## **2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai**

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Teisinio atstovavimo grupės vadovas Ričardas Dzikovič (tel. +370 602 66973, el. p. [ricard.dzikovic@tm.lt](mailto:ricard.dzikovic@tm.lt)).

## **3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai**

Lietuvos Respublika Protokolo ratifikavimo įstatymo Nr. IX-1397 2 straipsnyje padarė išlygą dėl ginčų perdavimo Tarptautiniam Teisingumo Teismui, todėl šiuo metu Lietuvos Respublika negali Tarptautiniame Teisingumo Teisme inicijuoti tarpvalstybinių bylų dėl Protokolo nuostatų pažeidimo ir reikalauti iš Protokolo nuostatas pažeidusios šalies reparacijų (žalos atlyginimo).

## **4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama**

Įstatymo projektu nesiūloma naujų teisinio reguliavimo nuostatų. Priėmus įstatymo projektą bus panaikinta Lietuvos Respublikos išlyga dėl ginčų perdavimo Tarptautiniam Teisingumo Teismui, kas sudarys sąlygas pripažinti Tarptautinio Teisingumo Teismo jurisdikciją nagrinėti ginčus pagal Protokolą bei tuo pačiu leis Lietuvos Respublikai inicijuoti tarpvalstybines bylas dėl Protokolo nuostatų pažeidimo ir reikalauti iš Protokolo nuostatas pažeidusios šalies reparacijų (žalos atlyginimo). Tokiu būdu Lietuvos Respublikai bus suteiktas efektyvus instrumentas pažeistoms teisėms ginti.

## **5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta**

Neigiamų pasekmių nenumatoma, Lietuvos Respublika plačiąja prasme pripažįsta šio teismo jurisdikciją.

## **6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai**

Priimtas įstatymas neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

## **7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai**

Įstatymo projekto įgyvendinimas nenumato įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

## **8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams**

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

## **9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios**

Įstatymo inkorporavimui į teisinę sistemą kitų įstatymų priimti, galiojančių įstatymų pakeisti ar panaikinti nereikės.

**10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka**

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymo projekte nėra sąvokų ar jas įvardijančių terminų, kuriuos reikėtų įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

**11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus**

Įstatymo projektas neprieštaruoja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms ir Europos Sąjungos teisei.

**12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti**

Įstatymo projekto nuostatoms įgyvendinti priimti papildomų teisės aktų nereikia.

**13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)**

Priimtam įstatymui įgyvendinti papildomų lėšų nereikės.

**14. Įstatymų projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados**

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų nebuvo gauta.

**15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis**

Reikšminiai įstatymo projekto žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą: „Tarptautinis Teisingumo Teismas“, „jurisdikcija“.

**16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai**

Papildomų pagrindimų ir paaiškinimų nėra.